

POSTANOWIENIE

28 sierpnia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

na posiedzeniu niejawnym 28 sierpnia 2025 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa W.K., M.K. i S.K.

przeciwko J.K.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej M.K.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z 17 lutego 2023 r., V ACa 836/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. obciąża powódkę kosztami postępowania kasacyjnego pozostawiając ich wyliczenie referendarzowi sądowemu.**

(A.G.)

UZASADNIENIE

Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które – zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. – będą mogły stanowić podstawę oceny skargi

kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 17 lutego 2023 r. (sygn. akt V ACa 836/22), pełnomocnik powódki M.K. zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego (art. 65 § 1 i 2 k.c.) oraz przepisów postępowania (art. 386 § 4 k.p.c.), wskazując je jako podstawy kasacyjne w rozumieniu art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania został oparty na przesłankach określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c., przy czym jego uzasadnienie sprowadza się do jednego zdania, w którym zawarto jedynie ogólne stwierdzenie oczywistej zasadności skargi w związku z zarzutem nierozpoznania przez sąd pierwszej instancji istoty sprawy. Tym samym argumentacja odnosi się wyłącznie do przesłanki z pkt 4, natomiast przesłanka z pkt 1 została wskazana jedynie formalnie, bez jej merytorycznego rozwinięcia w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Taka treść tego wniosku uzasadnia odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Ze względu na wymagania zawarte w art. 398⁴ § 2 k.p.c. nakładającego na stronę obowiązek zawarcia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz jego uzasadnienia, obowiązkiem strony jest przedstawienie konkretnej i samodzielnej argumentacji odnoszącej się do jednej z przesłanek wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., mających charakter publicznoprawny. Połączenie dwóch autonomicznych przesłanek w jednym, ogólnym twierdzeniu pozbawia uzasadnienie przekonującej wartości i nie pozwala na jego pozytywną ocenę (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2020 r., IV CSK 440/19, niepubl.).

Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, obligatoryjnie uzupełniony o uzasadnienie, jest jednym z istotnych elementów skargi kasacyjnej. Kwestie te reguluje art. 398⁴ § 2 k.p.c., który w oddzielnej jednostce redakcyjnej stanowi, że „Oprócz wymagań przewidzianych w § 1, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie”. Wymóg zamieszczenia w skardze odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został formalnie spełniony, jednak uzasadnienie to *de facto* jest

jedynie namiastką uzasadnienia przyczyn kasacyjnych (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 20 grudnia 2023 r., I CSK 722/23, niepubl., z 12 grudnia 2017 r., IV CSK 309/17, niepubl. i z 8 czerwca 2016 r., I PK 199/15, niepubl.). Wniosek nie zawiera jurydycznej argumentacji, która w sposób przekonujący wykazywałaby istnienie wskazanych przesłanek. Wymaga podkreślenia, że Sąd Najwyższy nie może domyślać się, co skarżący miał na myśli. Dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest przedstawienie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego wywód prawny odnoszący się do jednej z przesłanek przedsądu wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., ze wskazaniem, która z nich występuje w sprawie, oraz z uzasadnieniem stanowiska strony skarżącej.

W pierwszej kolejności odnosząc się do przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., tj. istnienia istotnego zagadnienia prawnego, należy wskazać, że zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przesłanka ta może być uznana za spełnioną wyłącznie wówczas, gdy skarga kasacyjna formułuje istotne zagadnienie prawne, którego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz rozstrzygnięcia sprawy. Zagadnienie powinno być wyraźnie przedstawione, poparte wskazaniem możliwych, alternatywnych rozwiązań oraz wykazaniem, że nie zostało ono dotychczas rozstrzygnięte lub że istnieje potrzeba zmiany dotychczasowej wykładni (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 18 września 2012 r., II CSK 180/12, niepubl., z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl. i z 24 sierpnia 2016 r., II CSK 94/16, niepubl.). Powinno ono także cechować się analogiczną wagą, jak pytanie prawne kierowane przez sąd drugiej instancji na podstawie art. 390 § 1 k.p.c., czyli dotyczyć poważnych wątpliwości, które nie dają się rozwikłać przy zastosowaniu powszechnie przyjętych reguł wykładni (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, niepubl., z 14 września 2012 r., I UK 218/12, niepubl., z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, niepubl. oraz z 24 października 2012 r., I PK 129/12, niepubl.). Samo sformułowanie pytań nie jest wystarczające – niezbędna jest także ich analiza oraz przedstawienie rozbieżności występujących w orzecznictwie lub doktrynie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 grudnia 2011 r., II PK 183/11, niepubl., z 20 grudnia 2011 r., II PK 207/11, niepubl., z 9 stycznia 2017 r., II CSK 423/16,

niepubl., z 16 maja 2018 r., II CSK 12/18, niepubl., z 10 maja 2018 r., I CSK 798/17, niepubl., z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 585/17, niepubl. oraz z 8 kwietnia 2018 r., V CSK 577/17, niepubl.).

Co do przesłanki wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy podkreślić, że zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego, spełnienie tej przesłanki ma miejsce wyłącznie wtedy, gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przez „oczywistą zasadność” rozumie się sytuację, w której trafność zarzutów naruszenia prawa materialnego lub procesowego przez sąd drugiej instancji wynika wprost (*prima facie*) z treści skargi, bez potrzeby prowadzenia pogłębionej analizy prawniczej. Dotyczy to wyłącznie uchybień o charakterze elementarnym, polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, zastosowaniu przepisu, który utracił moc obowiązującą, bądź jego oczywiście błędnym zastosowaniu do ustalonego stanu faktycznego. Do wykazania oczywistej zasadności skargi powinno wystarczyć jedno konkretne twierdzenie, jedna stanowcza, przekonująca od razu teza, wskazująca racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu. Na tym właśnie polega „oczywista” zasadność środka zaskarżenia w rozumieniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, niepubl.).

Wskazanie przez skarżącą art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. bez przedstawienia treści istotnego zagadnienia prawnego, jego analizy oraz wykazania potrzeby jego rozstrzygnięcia, nie spełnia wymogu uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Samo powołanie przepisu, bez jego merytorycznego rozwinięcia, nie może zostać uznane za skuteczne wykazanie przesłanki przyjęcia skargi w rozumieniu art. 398⁴ § 2 k.p.c.

Jednocześnie powołanie się na przesłankę oczywistej zasadności skargi oraz istnienia istotnego zagadnienia prawnego jest wewnątrznie sprzeczne logicznie. Przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 zakłada wadliwość orzeczenia widoczną *prima facie*, bez potrzeby pogłębionej analizy, podczas gdy przesłanka z pkt 1 wymaga wykazania potrzeby rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego o charakterze

precedensowym, wynikającego z konieczności wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości interpretacyjne lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie. Ich równoczesne wskazanie, bez wyraźnego rozróżnienia i samodzielnego uzasadnienia każdej z nich, prowadzi do wewnętrznej niespójności wniosku.

W szczególności należy podkreślić, że twierdzenie o nierozpoznaniu istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji, powtórzone w skardze, stanowi jedynie element uzasadnienia zarzutu naruszenia art. 386 § 4 k.p.c., a nie samodzielne wykazanie przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Skarżąca w uzasadnieniu wniosku nie wskazała, jakie konkretnie przepisy zostały naruszone w sposób kwalifikowany, ani nie wykazała uchybienia o charakterze elementarnym, które czyniłoby skargę oczywiście uzasadnioną.

Postępowanie kasacyjne – poza sytuacją określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. – nie służy realizacji indywidualnego interesu strony, lecz ma na celu przede wszystkim ochronę interesu publicznego poprzez zapewnienie jednolitości wykładni prawa oraz wkład w rozwój jurysprudencji. Na etapie przedsądu ocena spełnienia przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej dokonywana jest w oparciu o argumentację przedstawioną w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, przy czym obowiązek ich wykazania spoczywa na stronie skarżącej (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147). Z tego względu ocena Sądu Najwyższego ogranicza się wyłącznie do argumentacji przedstawionej w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi, bez możliwości jej uzupełniania ani wyprowadzania z treści zarzutów kasacyjnych czy też uzasadnienia podstaw kasacyjnych.

W konsekwencji, przedstawione uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej nie zawiera argumentacji pozwalającej na stwierdzenie, że którakolwiek z przesłanek przyjęcia skargi została skutecznie wykazana, co skutkuje odmową jej przyjęcia do rozpoznania.

Wskazać należy również, że nie zachodzi nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę – w granicach zaskarżenia – z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania kasacyjnego – na wniosek zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną – orzeczono na podstawie art. 108 § 1 k.p.c., obciążając nimi na podstawie art. 98 § 1 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. powódkę, która przegrała sprawę w postępowaniu kasacyjnym.

Dariusz Dończyk

(A.G.)

[a.ł.]